

Mobilite Envanteri Türkçe Formunun Geçerlilik ve Güvenilirliği

Ayşegül KART¹, M. Hakan TÜRKÇAPAR²

¹Uzm. Dr. Nevşehir Devlet Hastanesi Psikiyatri Kliniği, NEVŞEHİR

²Prof. Dr. Hasan Kalyoncu Üniversitesi Psikoloji Bölümü, İSTANBUL

Özet

Amaç: Mobilite Envanteri (ME; Chambless ve ark. 1985), yanıtlayanların yalnızken ve eşlik eden biri varken 26 tipik agorafobik durumdan ne ölçüde kaçındıklarını değerlendirmektedir. Bu çalışmanın amacı, Mobilite Envanteri-Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirliğini incelemektir.

Yöntem: Mobilite Envanteri, agorafobisi olan veya agorafobili panik bozukluğu olan 92 hastaya uygulandı. Analizler, 'yalnızken' ve 'eşlik eden biri varken' alt ölçeklerine uygulandı. ME'nin güvenilirliği; test-tekrar test, test yarılama ve Cronbach alfa katsayısı ile analiz edildi. Yapı geçerliliği için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testleri uygulandıktan sonra, temel bileşen analizi ve varimax rotasyonu kullanılarak faktör analizi yapıldı.

Bulgular: 'yalnızken' alt ölçeği: Cronbach alfa katsayısı 0,93 olarak bulundu. Test-yarılama metodu ile yapılan analizlerde envanter yarılarına ait güvenilirlik katsayıları 0,892 ve 0,878 olarak tespit edilmiştir. Yine bu analiz ile elde edilen Spearman-Brown katsayısı ise 0,879 olarak belirlenmiştir. Faktör analizi ile altı temel faktör elde edildi. Bu altı faktör ile ölçek toplam varyansının %70,4'ü açıklanmıştır. 'eşlik eden biri varken' alt ölçeği: Cronbach alfa katsayısı 0,90 olarak saptandı. Test-yarılama metodu ile yapılan analizlerde envanter yarılarına ait güvenilirlik katsayıları 0,865 ve 0,850 olarak tespit edilmiştir. Yine bu analiz ile elde edilen Spearman-Brown katsayısı ise 0,766 olarak belirlenmiştir. Faktör analizi ile yedi temel faktör belirlenmiştir. Bu yedi faktör ile ölçek toplam varyansının %73,4'ü açıklanmıştır. **(Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi 2015; 2: 78-84)**

Sonuç: Analizler, Mobilite Envanteri Türkçe formunun yeterli geçerlilik ve güvenilirliğinin olduğunu göstermiştir.

Anahtar kelimeler: Mobilite envanteri, geçerlilik, güvenilirlik

Summary

Validity and Reliability of Mobility Inventory-Turkish Version

Objective: The Mobility Inventory (MI; Chambless et al. 1985) assesses the degree to which respondents avoid 26 typical agoraphobic situations, when alone and when accompanied. The aim of this study is to investigate the validity and reliability of Mobility Inventory-Turkish Version.

Method: Mobility Inventory was administered to 92 patients (male=33, female=59) with agoraphobia or panic disorder with agoraphobia. Analysis were applied to "when alone" and "when accompanied" subscales. Reliability of MI was analyzed by test-retest correlation, split-half technique, Cronbach's alpha coefficient. Construct validity was evaluated by factor analysis performed with principal component analysis and varimax rotation after the Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) and Bartlett test had been performed.

Results: "when alone" subscale: Cronbach coefficient was found as 0.93. In analysis performed by split-half method reliability coefficients of inventory halves were found as 0.892 and 0.878. Again spearman-brown coefficient was found as 0.879 by the same analysis. Factor analysis revealed six basic factors. These six factors explained 70.4 %of the total variance. "when accompanied" subscale: Cronbach coefficient was found as 0.906. In analysis performed by split-half method reliability coefficients of inventory halves were found as 0.865 and 0.850. Again Spearman-Brown coefficient was found as 0.766 by the same analysis. Factor analysis revealed seven basic factors. These seven factors explained 73.4 %of the total variance. **(Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi 2015; 2: 78-84)**

Conclusion: Analysis demonstrated that ME-Turkish version had a satisfactory level of reliability and validity.

Keywords: Mobility inventory (ME); validity; reliability

GİRİŞ

Agorafobi; panik atağının ya da panik benzeri belirtilerin çıkması halinde kişinin yalnız kalmaktan, kaçınmanın zor olacağı ya da bir yeti yitimi durumunda yardımın gelemeyeceği topluma açık yerlerde bulunmaktan belirgin bir korku duyması şeklinde tanımlanmaktadır. Kişi bu durum ve yerlerden mümkün olduğunca kaçınır. Bu durumlarla karşılaştığında yoğun bir anksiyete ve kaçma isteği duyar (Atalay ve Bayraktar 1995). Agorafobik kaçınma çok sayıda yer ve durumu içerir. Bunlar içinde toplu taşıma araçları (uçaklar, yeraltı metrosu, otobüsler, trenler vs), kalabalık ortamlar (tiyatro ve sinemalar, süpermarketler, pazaryerleri, konser salonları, stadyumlar, camiler vs), kuyrukta beklemek, kapalı yerler (tünel, asansör vs), otomobile binmek ve sürmek (özellikle trafik sıkışıkken), sokakta yürümek, evden uzaklara gitmek, evde tek başına kalmak, yüksek yerler ve köprülerden geçmek sayılabilir (Koroğlu 1994, Angst 1998).

Agorafobik kaçınma işe gitmede, ev işlerini yapmada, sosyal ilişkileri sürdürmede zorluklar yaratarak toplumsal ve mesleki işlevsellikte bozulmaya yol açar. Ağır agorafobi hastaları, evden ayrılma veya sosyal yaşamlarını sürdürebilmek için sürekli başka birilerine ihtiyaç duyabilirler (Atalay ve Bayraktar 1992).

Yalnızken ya da yanında biri varken oluşan agorafobik kaçınma davranışının şiddetini ölçebilmek için 1985 yılında Chambless ve arkadaşları tarafından 26 maddeden oluşan Mobilite Envanteri (ME) geliştirilmiştir. Mobilite Envanteri, her bir maddenin 1 (asla kaçınmam) ile 5 (her zaman kaçınırım) arasında derecelendirildiği beş puanlı bir ölçektir. Ölçek, 'yalnızken' ve 'biri varken' şeklinde iki alt ölçekten oluşmaktadır (Chambless ve ark. 1985). Ölçek, agorafobi hastalarını diğer anksiyete hastalarından ayırt edebilmektedir ve başlangıçta yapılan psikometrik analizlerde iyi düzeyde geçerlilik ve güvenilirlik göstermiştir (Craske ve ark. 1986).

Agorafobik bireylerin kaçındıkları durumlar arasındaki ilişkiye veya bu durumların benzerliklerine yönelik yapılmış çalışma sayısı oldukça azdır. Ayrıca, agorafobik kaçınmadaki bireysel farklılıklar da net olarak bilinmemektedir (Benjamin ve ark. 2007). Bu çalışmada, agorafobi ile ilgili araştırmalarda oldukça yardımcı olabilecek, ME'nin Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasını yapmayı amaçladık.

YÖNTEM

Örneklem

Çalışmaya Nevşehir Devlet Hastanesi Psikiyatri polikliniğine Eylül 2012-Nisan 2013 tarihleri arasında başvuran hastalardan agorafobi ve agorafobinin eşlik ettiği panik bozukluk tanılarını almış olan 59'u kadın 33'ü erkek olmak üzere toplam 92 hasta alındı. Çalışmaya alınan hastalar, çalışmanın amacı ve yöntemi hakkında aydınlatıldı ve kendilerinden onam alındı. Çalışmaya alınma kriterleri; 18 yaş üstü olmak, okuma-yazma bilmek ve katılım için gönüllü olmak şeklinde belirlenmiştir. Mental retardasyon, komorbid bir psikotik bozukluğu veya ciddi bir fiziksel hastalığı olanlar ise çalışmaya alınmamıştır.

Prosedür

ME'nin Türkçe'ye çevrilmesi ve çalışılması için özgün ölçeğin yazarından izin alınmıştır. Ölçeğin Türkçe'ye çevrilme aşamasından sonra, ölçek maddeleri tekrar İngilizce'ye çevrilmiş, sonrasında her iki dile de hâkim olan dört psikiyatrist tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonrası her maddeyi en iyi temsil eden karşılıklar ile Türkçe metin elde edilmiştir. Bu metin yetkili uzmanlarca tekrar İngilizce'ye çevrilerek tutarlılığı kontrol edilmiştir. Bir grup hastada yapılan bir ön çalışmada, ölçeğin dil yapısı ve anlaşılabilirliği araştırılmıştır. Bu çalışmadan elde edilen bilgiler başta çeviriyi yapan kişilerce değerlendirilecek uygulama öncesi son hali oluşturulmuştur.

Çalışmaya alınan hastalara Sosyodemografik Bilgi Formu ve ME verilmiş ve DSM-III-R Eksen-I bozuklukları için yapılandırılmış klinik görüşme (SCID-I) uygulanmıştır. ME'nin güvenilirliğini saptamak için, test-yeniden test amacıyla, aynı hasta grubundan 40 kişiye ölçek 30 gün sonra tekrar uygulanmıştır.

Mobilite Envanteri (ME): 1985 yılında Chambless ve arkadaşları tarafından geliştirilmiştir. Kişilerin, yalnızken ya da eşlik eden biri varken 26 tipik agorafobik durumdan ne ölçüde kaçındıklarını değerlendirmektedir. Her bir durum 1 (asla kaçınmam) ile 5 (her zaman kaçınırım) arasında derecelendirilir. Her iki alt ölçek (yalnızken ve eşlik eden biri olduğunda) için ayrı ayrı toplam madde puan ortalamaları alınır. İç tutarlılığı 'yalnızken' alt ölçeği için 0,94-0,96, 'eşlik eden birisi olduğunda' alt ölçeği için 0,91-0,97 olarak bulunmuştur.

İstatistiksel Analiz

Katılımcılardan elde edilen verilerin analizini yapmak için SPSS 17.00 paket programı kullanılmıştır.

İç tutarlılık oranı Cronbach alfa ile ölçülmüştür. Test-yeniden test değerlendirmelerinde Pearson korelasyon testi kullanılmıştır. Anket yarılarına ait güvenilirlik Bartlett'in küresellik testi ve Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterliliği ölçümü kullanılarak değerlendirilmiştir. Bartlett'in küresellik testi, uygunluk için $p < 0.05$ değerini gerekli görmektedir. KMO ölçüm değerleri ise 0 ile 1 aralığındadır ve faktör analizi için 0,6 değerini gerekli görmektedir. Faktör analizi için, Temel Bileşen Analizi ve Varimax rotasyonu kullanılmıştır.

BULGULAR

Sosyodemografik Özellikler

Çalışmaya alınan 92 hastanın %64'ü (n=59) kadın, %36'sı (n=33) erkekti. Hastaların yaş aralığı 18-58, yaş ortalamaları ise $31,5 \pm 10,4$ olarak saptandı.

Mobilite Envanteri –Yalnızken (MEY)

Güvenilirlik Analizleri:

Çalışmada MEY doldurmuş olan toplam 92 kişiden elde edilen sonuçlar değerlendirilmiştir. Buna göre, yapılan analizlerde envanterin iç tutarlılık oranı Cronbach alfa ile ölçülmüş ve 0,933 olarak tespit edilmiştir. Test-yarılama metodu ile yapılan analizlerde ise envanter yarılarında ait güvenilirlik katsayıları 0,892 ve 0,878 olarak tespit edilmiştir. Yine bu analiz ile elde edilen Spearman-Brown katsayısı ise 0,879 olarak belirlenmiştir.

Katılımcılardan 40 kişiye 30 gün sonra tekrar ölçek uygulanması ile gerçekleştirilen test-yeniden test değerlendirmelerinde ise anket bileşenleri arasında %44 ila %93 arasında değişen istatistiksel olarak anlamlı korelasyonların olduğu görülmüştür (Tablo 1).

Geçerlilik analizleri

Faktör Analizi

Çalışma grubunun yanıtladığı MEY faktör analizine yeterliliğinin tespiti için bakılan KMO örneklem yeterliliği 0,787, yani iyi düzey olarak tespit edildi. Bartlett'in küresellik testi sonucu ise $p < 0,001$ olarak bulundu. Korelasyon matrisi ile birlikte değerlendirildiğinde bu test sonuçları örneklemimizin faktör analizi için gerekli ön koşulları sağladığını gösterdi.

MEY temel bileşen analizi yöntemi ile yapılan faktör belirleme işleminde eigenvalue (özdeğer) değeri 1'in üzerinde olan 6 temel faktör belirlenmiştir.

Bu altı faktör ile ölçek toplam varyansının %70,4'ü açıklanmıştır (Faktör 1: %38,79, Faktör 2: %9,08, Faktör 3: %7,4, Faktör 4: %6,08, Faktör 5: %4,9, Faktör 6: %4,14).

Modeli tanımlayacak faktör sayısı belirlendikten sonra bu faktörleri tanımlayan değişkenlerin tespit edilmesi ve bu değişkenlerin taşıdıkları faktör yüklerinin belirlenmesine yönelik analizler gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla faktör analizinin bir sonraki basamağı olan faktör rotasyonu yapılmış, bunun için de varimax rotasyonu seçilmiştir. Bu rotasyon sonucunda her bir faktör altında toplanan değişkenler kümesi ve bu değişkenlerin her birine ait faktör yükleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (Tablo 2).

Mobilite Envanteri- Eşlik Eden Biri Varken (MEBV)

Güvenilirlik Analizleri:

Çalışmada MEBV doldurmuş olan toplam 92 kişiden elde edilen sonuçlar değerlendirilmiştir. Buna göre, yapılan analizlerde envanterin iç tutarlılık oranı Cronbach alfa ile ölçülmüş ve 0,906 olarak tespit edilmiştir. Test-yarılama metodu ile yapılan analizlerde ise envanter yarılarında ait güvenilirlik katsayıları 0,865 ve 0,850 olarak tespit edilmiştir. Yine bu analiz ile elde edilen Spearman-Brown katsayısı ise 0,766 olarak belirlenmiştir.

Katılımcılardan 40 kişiye 30 gün sonra tekrar ölçek uygulanması ile gerçekleştirilen test-yeniden test değerlendirmelerinde ise ölçek bileşenleri arasında %48 ila %84 arasında değişen istatistiksel olarak anlamlı korelasyonların olduğu görülmüştür (Tablo 1).

Geçerlilik analizleri

Faktör Analizi

Çalışma grubunun yanıtladığı MEBV faktör analizine yeterliliğinin tespiti için bakılan KMO örneklem yeterliliği 0,681, yani orta düzey olarak tespit edildi. Bartlett'in küresellik testi sonucu ise $p < 0,001$ olarak bulundu. Korelasyon matrisi ile birlikte değerlendirildiğinde bu test sonuçları örneklemimizin faktör analizi için gerekli ön koşulları sağladığını gösterdi.

MEBV temel bileşen analizi yöntemi ile yapılan faktör belirleme işleminde eigenvalue (özdeğer) değeri 1'in üzerinde olan 7 temel faktör belirlenmiştir. Bu yedi faktör ile ölçek toplam varyansının %73,4'si açıklanmıştır (Faktör 1: %31,79, Faktör 2: %12,82, Faktör 3: %7,03, Faktör 4: %6,3, Faktör 5: %5,62, Faktör 6: %5,22, Faktör 7: %4,57).

Tablo 1. Test-yeniden test korelasyonu tablosu

Sorular	Test		Yeniden-test		r_s	p
	Median (25-75 persentil) (n=40)	Median (25-75 persentil) (n=40)	Median (25-75 persentil) (n=40)	Median (25-75 persentil) (n=40)		
Alan						
Tiyatrolar	Yanınızda biri varken	1 (1-3)	1 (1-2)	0,73	<0,001	
	Yalnızken	1,5 (1-5)	2 (1-3)	0,89	<0,001	
Süpermarketler	Yanınızda biri varken	1 (1-1)	1 (1-1)	0,66	0,036	
	Yalnızken	1 (1-2)	1 (1-2)	0,52	0,049	
Sınıflar	Yanınızda biri varken	1 (1-1)	1 (1-1)	0,62	0,013	
	Yalnızken	1 (1-2)	1 (1-2)	0,93	<0,001	
Ofisler	Yanınızda biri varken	1 (1-1)	1 (1-1)	0,71	0,049	
	Yalnızken	1 (1-2)	1 (1-2)	0,73	<0,001	
Restoranlar	Yanınızda biri varken	1 (1-1)	1 (1-1)	0,55	0,046	
	Yalnızken	1 (1-3)	1 (1-2)	0,79	<0,001	
Müzeler	Yanınızda biri varken	1 (1-1)	1 (1-1)	0,82	<0,001	
	Yalnızken	2,5 (1-4)	2 (1-4)	0,86	<0,001	
Asansörler	Yanınızda biri varken	2 (1-3)	2 (1-3)	0,76	<0,001	
	Yalnızken	3,5 (2-5)	2,5 (1-5)	0,79	<0,001	
Toplantı salonu veya stadyumlar	Yanınızda biri varken	1 (1-3)	1 (1-2)	0,74	<0,001	
	Yalnızken	2 (1-3)	2 (1-4)	0,48	0,038	
Araba parkları	Yanınızda biri varken	1 (1-3)	1 (1-2)	0,48	0,007	
	Yalnızken	1 (1-2)	2 (1-4)	0,57	0,043	
Yüksek alanlar	Yanınızda biri varken	2 (1-4)	2,5 (1-4)	0,82	<0,001	
	Yalnızken	3 (2-4)	3,5 (1-5)	0,62	<0,001	
Kapalı boşluklar	Yanınızda biri varken	2 (1-3)	2 (1-3)	0,56	0,001	
	Yalnızken	4 (3-5)	3,5 (2-5)	0,73	<0,001	
Açık alanlar (Dışarı)	Yanınızda biri varken	1 (1-1)	1 (1-1)	0,65	0,014	
	Yalnızken	1 (1-2)	1 (1-1)	0,52	0,045	
Açık alanlar (İçeri)	Yanınızda biri varken	1 (1-1)	1 (1-1)	0,65	0,032	
	Yalnızken	1 (1-2)	1 (1-2)	0,81	<0,001	
Yolculuk						
Otobüsle	Yanınızda biri varken	1 (1-2)	1 (1-1)	0,48	0,007	
	Yalnızken	2 (1-3)	2 (1-3)	0,73	<0,001	
Trenle	Yanınızda biri varken	1 (1-4)	1 (1-2)	0,63	<0,001	
	Yalnızken	3 (2-4)	2 (2-5)	0,87	<0,001	
Yeraltı demiryolu veya tüneli	Yanınızda biri varken	2 (1-3)	1 (1-3)	0,63	<0,001	
	Yalnızken	3 (2-5)	3 (3-5)	0,59	0,001	
Uçakla	Yanınızda biri varken	2,5 (1-5)	2 (1-5)	0,81	<0,001	
	Yalnızken	4 (2-5)	3,5 (2-5)	0,57	0,001	
Botla	Yanınızda biri varken	1,5 (1-4)	1,5 (1-5)	0,84	<0,001	
	Yalnızken	4 (2-5)	4 (2-5)	0,66	<0,001	
Arabayla yolculuk etmek veya araba kullanmak (herhangi bir zamanda)	Yanınızda biri varken	1 (1-2)	1 (1-1)	0,59	0,033	
	Yalnızken	1,5 (1-3)	1 (1-3)	0,58	0,001	
Arabayla yolculuk etmek veya araba kullanmak (otoyolda)	Yanınızda biri varken	1 (1-2)	1 (1-2)	0,74	<0,001	
	Yalnızken	2 (1-3)	1,5 (1-4)	0,71	<0,001	
Durum						
Sırada beklemek	Yanınızda biri varken	1 (1-2)	1 (1-1)	0,77	<0,001	
	Yalnızken	2 (1-3)	1 (1-2)	0,81	<0,001	
Köprüden geçmek	Yanınızda biri varken	1 (1-3)	1 (1-1)	0,76	<0,001	
	Yalnızken	2 (1-3)	2 (1-2)	0,81	<0,001	
Partiler veya sosyal toplantılar	Yanınızda biri varken	1 (1-2)	1 (1-1)	0,67	<0,001	
	Yalnızken	1 (1-3)	1 (1-2)	0,78	<0,001	
Sokakta yürümek	Yanınızda biri varken	1 (1-1)	1 (1-1)	0,55	0,045	
	Yalnızken	1 (1-2)	1 (1-2)	0,69	<0,001	
Evde yalnız kalmak	Yanınızda biri varken	1 (1-1)	1 (1-1)	0,68	0,032	
	Yalnızken	2 (1-3)	2 (1-2)	0,44	0,014	
Evden uzakta olmak	Yanınızda biri varken	1 (1-2)	1 (1-2)	0,81	<0,001	
	Yalnızken	2 (1-4)	2 (1-3)	0,78	<0,001	

Tablo 2. Rotasyon sonrası faktör yükü tablosu

	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Faktör 5	Faktör 6
mi5y	,807					
mi4y	,734					
mi1y	,721					
mi6y	,709					
mi8y	,662					
mi21y	,647					
mi3y	,639					
mi2y	,619					
mi9y	,506					
mi13y	,491					
mi16y		,836				
mi17y		,729				
mi14y		,652				
mi19y		,536				
mi24y		,459				
mi12ay			,766			
mi22y			,757			
mi12by			,709			
mi23y			,641			
mi18by				,833		
mi18ay				,698		
mi15y				,507		
mi7y					,625	
mi11y					,579	
mi10y						,700
mi20y						,492

Ekstraksiyon yöntemi: Temel bileşen analizi.

Rotasyon yöntemi: Kaiser normalizasyonu ile varimax

Varimax rotasyonu sonucunda her bir faktör altında toplanan değişkenler kümesi ve bu değişkenlerin her birine ait faktör yükleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (Tablo 3).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada, Chambless ve arkadaşları (1985) tarafından geliştirilen Mobilite Envanteri'nin Türkçe'ye uyarlama, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Özgün formunda 'yalnızken' alt ölçeği için güvenilirlik katsayısı (Cronbach alfa) 0,94-0,96, 'eşlik

eden biri varken' alt ölçeği için ise 0,91-0,97 olarak bulunmuştur (Chambless ve ark. 1985). Bizim çalışmamızda ise bu oran sırasıyla 0,93 ve 0,90 olarak bulunmuştur. Daha önce yapılan çalışmalarla uyumlu olarak, ölçeğin test-yeniden test değerlendirmelerinde de güvenilir olduğu saptanmıştır.

ME'nin faktör yapısını araştıran çok az sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalarda sonuçlar birbirinden farklıdır. Yine de envanterin iki faktörlü yapıdaysa üç faktörlü bir yapıya daha uygun olduğu belirtilmiştir (Cox ve ark. 1993, Arrindell ve ark.

Tablo 3. Rotasyon sonrası faktör yükü tablosu

	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Faktör 5	Faktör 6	Faktör 7
mi16bv	,780						
mi17bv	,770						
mi14bv	,739						
mi15bv	,728						
mi11bv	,720						
mi20bv	,438						
mi10bv	,381						
mi7bv		,747					
mi12bbv		,733					
mi2bv		,712					
mi6bv		,700					
mi8bv		,602					
mi4bv			,737				
mi5bv			,728				
mi1bv			,646				
mi9bv			,591				
mi22bv				,817			
mi12abv				,745			
mi3bv				,584			
mi13bv					,765		
mi21bv					,683		
mi18abv						,882	
mi18bbv						,848	
mi19bv						,588	
mi23bv							,879
mi24bv							,710

Ekstraksiyon yöntemi: Temel bileşen analizi.

Rotasyon yöntemi: Kaiser normalizasyonu ile varimax

1995). Buna göre envanter; kamu alanları, kapalı alanlar ve açık alanlardan oluşmaktadır. Yapılan bir çalışmada bu üç faktör ile MEY toplam varyansının %55,4'ü açıklanmıştır (kamu alanları %19,6, kapalı alanlar %18,1 ve açık alanlar %17,7). MEBV için ise toplam varyansın %59,6'sı açıklanmıştır (kamu alanları %27,9, kapalı alanlar %16,4 ve açık alanlar %15,3) (Rodriguez ve ark. 2007). Biz çalışmamızda faktör sayısını sınırlamadık. Buna göre; MEY için 6 temel faktör belirlenmiştir. Bu altı faktör ile ölçek toplam varyansının %70,4'ü açıklanmıştır (Faktör 1: %38,79, Faktör 2: %9,08, Faktör 3: %7,4, Faktör 4:

%6,08, Faktör 5: %4,9, Faktör 6: %4,14). MEBV için ise 7 temel faktör belirlenmiştir. Bu yedi faktör ile ölçek toplam varyansının %73,4'si açıklanmıştır (Faktör 1: %31,79, Faktör 2: %12,82, Faktör 3: %7,03, Faktör 4: %6,3, Faktör 5: %5,62, Faktör 6: %5,22, Faktör 7: %4,57).

Sonuç olarak bu çalışmada, Türkçe'ye uyarlanmış olan Mobilite Envanteri ile elde edilen bulgular, bu ölçeğin ülkemizde yapılacak araştırmalarda geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabileceği gösterilmiştir.

KAYNAKLAR

Amerikan Psikiyatri Birliği (1994) Mental Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı, dördüncü baskı (DSM-IV) (Çev. Ed. E. Köroğlu) Hekimler Yayın Birliği, Ankara, 1995.

Angst J (1998). Panic Disorder: History and epidemiology. Eur Psychiatry, 13: 51-55.

Arrindell WA, Cox BJ, Van Der Ende J (1995). Phobic dimensions. II. Cross-national confirmation of the multidimensional structure underlying the mobility inventory (MI). Behav Res Ther, 33: 711-724.

Atalay ND, Bayraktar E (1992) Panik Bozukluk. İzmir, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayınları, s. 141.

Atalay ND, Bayraktar E (1995) Panik Atağı ve Panik Bozukluk, Anksiyete Monografı 6. Ankara, Hekimler Yayın Birliği, s. 225-254.

Benjamin FR, Maria EP, Martin BK (2007). Psychometric characteristics of the Mobility Inventory in a longitudinal study of anxiety disorders: Replicating and exploring a three component solution. J Anxiety Disord, 21: 752-761.

Chambless DL, Caputo GC, Jasin SE (1985). The Mobility Inventory for Agoraphobia. Behav Res Ther, 23: 35-44.

Cox BJ, Swinson RP, Kuch K (1993). Dimensions of agoraphobia assessed by the mobility inventory. Behav Res Ther, 31: 427-431.

Craske MG, Rachman SJ, Tallman K (1986.) Mobility, cognitions and panic. J Psychopathol Behav, 8: 199-210.

Yazışma adresi/Address for correspondence:

e-mail: aysegulkart@hotmail.com

Alınma Tarihi : 30.08.2013
Received : 30.08.2013

Kabul Tarihi : 07.11.2013
Accepted: : 07.11.2013